Harta: dalībvalstu paraugprakse

Vācija

Publiskā politika, kas veicina hartas izmantošanu un likumdevēja, administrācijas, tiesībaizsardzības iestāžu un tiesu iestāžu informētību par to.

Valsts līmenī

*Federālās tieslietu un patērētāju aizsardzības ministrijas (*Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz) publicētajā **Tiesību aktu izstrādes rokasgrāmatā** (*Handbuch der Rechtsförmlichkeit*), kurā ietverti ieteikumi par federālo ministriju ierosināto tiesību aktu un pakārtotu normatīvo aktu formu un izstrādi, ir noteikts, ka likumprojektiem, kas izdoti ar mērķi saskaņot federālos tiesību aktus ar Eiropas Savienības tiesību aktiem, ir jābūt saderīgiem ar hartu. Ja šāda saikne pastāv, tas ir jāpaskaidro paskaidrojuma rakstā.

http://www.bmjv.de/DE/Themen/RechtssetzungBuerokratieabbau/HDR/HDR_node.html

***Valsts rīcības plānā rasisma apkarošanai** — nostājas un pasākumi nevienlīdzības un ar to saistītās diskriminācijas ideoloģiju risināšanai" (2017) ES Pamattiesību harta ir skaidri minēta juridiskā pamata un tiesiskā regulējuma kontekstā (angļu valodas versijas 12. lpp.). Šis valsts rīcības plāns būtu jāturpina uzskatīt par federālās valdības izveidotu sistēmu, kas arī turpmāk būs apmaiņas ar pilsonisko sabiedrību temats.*

http://www.bundesregierung.de/breg-de/suche/nationaler-aktionsplan-gegen-rassismus-1145356

***Vācijas Tieslietu akadēmija** (*Deutsche Richterakademie) (http://www.deutsche-richterakademie.de/) piedāvā seminārus un konferences par hartas piemērošanu.

Piemēram, Vācijas Tieslietu akadēmijas pasākumā "Ievads Eiropas tiesībās", kas paredzēts tiesnešiem un prokuroriem, aplūko ES tiesību pamatprincipus, tostarp hartu, un ES tiesību aktu ietekmi uz valstu tiesību sistēmām.

Vācijas Tieslietu akadēmijas piedāvātā konference "Administratīvā jurisdikcija — efektīva tiesību aizsardzība tiesā ikdienas praksē" ir paredzēta administratīvo lietu tiesnešiem, un tajā tiek izskatīti dažādi temati, tostarp cilvēktiesības ikdienas tiesu praksē.

***Federālajā lietišķo administratīvo tiesību zinātņu universitātē** (*Hochschule des Bundes für öffentliche Verwaltung) (http://www.hsbund.de/) harta tiek ņemta vērā dažādās studiju programmās.

*Vispārējās iekšējās pārvaldības fakultāte ir iekļāvusi hartu administratīvās pārvaldības studiju virziena programmā. Vispārīgi runājot, pamattiesības un/vai cilvēktiesības vairs netiek aplūkotas tikai valsts līmenī, bet drīzāk gan visaptverošā veidā, ņemot vērā visas pamattiesību un/vai cilvēktiesību kodifikācijas, kas piemērojamas Vācijas Federatīvajā Republikā, t. i., Pamatlikumu (*Grundgesetz), hartu un Eiropas Cilvēktiesību konvenciju.

Federālās policijas fakultātē harta iekļauta galvenajā studiju programmā moduļa "Cilvēktiesības un demokrātija ES" ietvaros ar nosaukumu "Eiropas pamattiesību aizsardzība".

Federālās kriminālpolicijas fakultātē par hartu studenti mācās bakalaura studiju programmā, kur tā tiek apspriesta gan saistībā ar policijas pienākumu savā darbībā ievērot pamattiesības un cilvēktiesības, gan saistībā ar Direktīvas (ES) 2016/680 īstenošanu.

Izlūkdienestu fakultātē hartu studē tādu tematu ietvaros kā "Eiropas un starptautiskās tiesības", "izlūkdienesta tiesības" un "konstitucionālās tiesības".

***Federālā publiskās pārvaldes akadēmija** (*Bundesakademie für die öffentliche Verwaltung — BAköV) (https://www.bakoev.bund.de/DE/00_Home/Functions/StartseitenTeaser/Fortbildung.html) aplūko hartu savos pamata semināros par ES. Iepriekš "ES īpašo" sēriju ietvaros *BAköV* ir arī piedāvājusi semināru par "ES Pamattiesību hartu".

Federālas zemes līmenī (izlase)

Zināšanas un izpratne par hartu tiek veicināta federālo zemju līmenī, jo īpaši juridiskās apmācības kontekstā.

*Vācijas Tiesnešu likuma (*Deutsches Richtergesetz — *DRiG*) 5.a panta 2. punkta trešajā teikumā ir noteikts, ka juridisko studiju laikā obligātie priekšmeti ir civiltiesību, krimināltiesību, publisko tiesību un procesuālo tiesību pamatjomas, tostarp saiknes ar Eiropas tiesību aktiem. Tādējādi harta, uz kuru ir atsauce LES 6. panta 1. punktā, arī ir ietverta izglītības un eksāmenu mācību programmā.

***Lejassaksijas** piemērs*

*Lejassaksijas Valsts tiesību zinātņu eksaminācijas birojs (*Landesjustizprüfungsamt), izmantojot plašu tematu klāstu, ko tas izvēlas rakstiskajiem eksāmeniem, jo īpaši obligātajiem priekšmetiem, nodrošina, ka studenti mācību laikā aplūko Eiropas tiesības un līdz ar to Pamattiesību hartu. Tas pats attiecas uz obligāto priekšmetu mutiskajiem eksāmeniem, kas aptver tādus tematus kā personas datu aizsardzība saskaņā ar hartas 8. pantu un vides aizsardzība saskaņā ar hartas 37. pantu.

***Bādenē-Virtembergā** attiecībā uz tiesībām, kas saistītas ar solidaritāti un kas garantētas ar hartas 27. pantu un turpmākiem pantiem (ietverot veselības aprūpi, ģimenes dzīvi un darbu, kā arī godīgus un taisnīgus darba apstākļus), ir veikti dažādi pasākumi vadības apmācības, darbinieku padomju apmācības un veselības aprūpes vadības apmācības jomās. Speciālistu konferencēs, kurās aplūko materiālās tiesības, arī tiek izskatītas jomas, ko aptver harta. Piemēram, konferences par aprūpes tiesībām (25. un 26. pants), ģimenes tiesībām (9. un 24. pants) un patvēruma tiesībām (18. pants).*

Hartā garantētās vienlīdzības tiesības (nediskriminēšana, kultūru daudzveidība, bērnu tiesības, vecāka gadagājuma cilvēku tiesības un personu ar invaliditāti integrācija) ir aplūkotas vairākos apmācības pasākumos. Federālās zemes līmenī, piemēram, tiek sniegta informācija par personu ar ļoti smagu invaliditāti tiesībām starpreģionālās vadības apmācības kursa ietvaros. Arī 2021. gadā tiks rīkots mācību pasākums tiesu sistēmai piederīgām personām ar ļoti smagu invaliditāti.

*2016. gada 25. maijā **Brēmenes parlaments** pieņēma rezolūciju "Pamattiesību aizsardzība visā Eiropā" (Parlamenta dokuments Nr. 19/370). Tajā tas uzsver hartas nozīmi un aicina Senātu pievērst uzmanību tam, cik svarīgi ir aizsargāt pamattiesības valsts un Eiropas līmenī, kā arī attiecībās ar Eiropas partneriem (jo īpaši pašvaldību sadraudzības kontekstā), un veikt pasākumus, kas nodrošina šādu tiesību aizsardzības ievērošanu un īstenošanu.*

http://www.bremische-buergerschaft.de/dokumente/wp19/land/protokoll/b19l0021.pdf

http://www.bremische-buergerschaft.de/dokumente/wp19/land/drucksache/D19L0370.pdf

***Hanzas brīvpilsēta Hamburga** jau sen ir apņēmusies izveidot sabiedrību, kurā nepastāv diskriminācija, un nodrošināt vienlīdzīgu līdzdalību visiem neatkarīgi no dzimuma, seksuālās orientācijas, izcelsmes, vecuma, invaliditātes, reliģijas vai pārliecības. Saistībā ar to tā uzņemas veikt plašu uzdevumu klāstu, kas jo īpaši atspoguļots šādās Senāta pamatprogrammās un plānos:*

Hamburgas federālās zemes programma — Drosmīga pilsēta: "Labējā ekstrēmisma novēršana un apkarošana"

Dzimumu līdztiesības pamatprogrammas turpināšana

Hamburgas federālās zemes rīcības plāns, ar ko īsteno ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām.
Rīcības plāns, ar ko veicina dzimumu un seksuālās daudzveidības pieņemšanu
Hamburgas integrācijas plāns
Demogrāfiskais plāns — Hamburga 2030: lielāka, vecāka, daudzveidīgāka
Antisemītisma atklāšana un apkarošana Federālas zemes stratēģijas izstrāde antisemītisma apkarošanai un novēršanai
Efektīvas darbības turpināšana pret vardarbīgo salāfismu un reliģisko ekstrēmismu nākotnē
Senāta diskriminācijas novēršanas stratēģijas turpināšana
Bavārijas brīvvalsts *kriminālvajāšanas jomā īsteno hartas 21. pantā noteiktās tiesības uz nediskriminēšanu, konsekventi uzsākot kriminālprocesu par rasistiskiem, ksenofobiskiem un citādi pazemojošiem nodarījumiem. Bavārijas tiesa 2017. gada 1. janvārī Minhenes Ģenerālprokuratūrā izveidoja Centrālo ekstrēmisma un terorisma apkarošanas vienību (*Zentralstelle zur Bekämpfung von Extremismus und Terrorismus). Šī ir izmeklēšanas iestāde, kas darbojas gan kā koordinējošā struktūra, gan kā iekšējs un ārējs kontaktpunkts. Lai pastiprinātu cīņu pret naida noziegumiem tiešsaistē, 2020. gada 1. janvārī visās prokuratūrās tika izveidotas īpašas naida runas apkarošanas nodaļas un Bavārijas tiesu iestādēm tika iecelts naida runas apkarošanas komisārs. Bavārijas tiesu iestādes ir arī jo īpaši izstrādājušas rīcības plānus īpašu jautājumu risināšanai, piemēram, cīņai pret noziegumiem, kuri balstīti uz antisemītiskām un labējo ekstrēmistu motivācijām.
*Turklāt Bavārijas tiesu iestādes aktīvi iesaistās projektā "Darbs ar Eiropas Prokuratūru (*EPPO) decentralizētā līmenī — mācību materiāli un juridiskie semināri prokuroriem, izmeklētājtiesnešiem un advokātiem". Šā **Eiropas tiesību akadēmijas** projekta mērķis ir kopā ar valstu un Eiropas ekspertiem izstrādāt mācību materiālu kopumu par sadarbību ar *EPPO* un organizēt valsts apmācības pasākumus.
Apmācot skolotājus ***Reinzemes-Pfalcas*** *federālās zemes skolās, studentu skolotāji, kas piedalās jo īpaši cilvēktiesību apmācības sertifikācijas programmā Koblencas un Landavas Universitātē, aplūko arī Eiropas tiesību jautājumus un līdz ar to arī Pamattiesību hartu.*
https://www.uni-koblenz-landau.de/de/landau/fb6/mrb/zertifikat/Moduluebersicht
Rīki, kas palīdz labāk saprast hartu un tās piemērošanas gadījumus
Profesionāļiem (likumdevējam, administrācijai, tiesībaizsardzības un tiesu iestādēm, praktizējošiem juristiem)
Iedzīvotājiem
2019. gadā ***Federālā diskriminācijas novēršanas aģentūra*** *(*Antidiskriminierungsstelle des Bundes) publicēja juridisku ziņojumu, kurā precizētas un paplašinātas Vispārīgajā vienlīdzīgas attieksmes likumā (*Gleichbehandlungsgesetz*) minētās raksturīgās pazīmes, ņemot vērā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartu piešķirtās tiesības:
http://www.antidiskriminierungsstelle.de/SharedDocs/Downloads/DE/publikationen/Expertisen/rechtsexpertise_merkmalserweiterung_im_agg.html
Federālas zemes līmenī (izlase)
Bādene-Virtemberga
*2020. gada jūlijā federālās zemes Tieslietu un Eiropas lietu ministrija (*Ministerium der Justiz und für Europa) Karlsrūē organizēja pasākumu "Tiesiskums Eiropas Savienībā", lai atzīmētu Vācijas kā ES Padomes prezidentvalsts darbības sākšanu. Pasākums bija paredzēts ne tikai aptuveni piecdesmit uzaicinātajiem viesiem no tieslietu, politikas un tiesību jomām, bet arī bija pieejams plašākai publikai tiešraidē.
Tieslietu ministrija un Eiropa 2017. gada vasarā izstrādāja programmu, kas sniedz bēgļiem informāciju par tiesiskumu. Tās mērķis ir viegli pieejamā veidā sniegt viņiem pamatzināšanas par Vācijas Federatīvās Republikas liberāldemokrātisko konstitucionālo iekārtu. Pamatvērtības, kas tiek aplūkotas mācību laikā, piemēram, demokrātija, tiesiskums, reliģijas brīvība un dzimumu līdztiesība, arī ir tās, kas tiek garantētas ar hartu.
*Federālās zemes Tieslietu ministrija ar savu projektu "Tiesiskums klasē", ko īsteno sadarbībā ar iekšlietu ministriju (*Innenministerium), piedāvā simulācijas spēli visām federālās zemes vidusskolām. Mērķis ir iepazīstināt skolēnus ar tiesu iestāžu lomām un funkcijām un tiesiskuma pamatprincipiem, tajā skaitā pamattiesību garantēšanu.
http://www.justiz-bw.de/,Lde/Startseite/Service/Projekt_+Rechtsstaat+macht+Schule
Bavārijas brīvvalsts
*2016. gada sākumā Bavārijas tiesu iestādes uzsāka "juridisko apmācību bēgļiem un patvēruma meklētājiem", ko nodrošināja tiesneši un prokurori, kā arī tiesu varas amatpersonas un probācijas dienesta darbinieki. Mērķis ir informēt par kopienas dzīves pamatnoteikumiem un kopīgām vērtībām, kā arī tiesisko kārtību Vācijā un Eiropā tos cilvēkus, kuriem ir labas izredzes palikt Vācijā. Minētās vērtības jo īpaši ietver hartā izklāstītās vērtības, kā arī Pamatlikumā noteiktās vērtības, tiesiskumu u. c. Šī juridiskā apmācība ir pieejama arī visās profesionālās integrācijas nodarbībās (nodarbības, kas piedāvātas bēgļiem un patvēruma meklētājiem, kuri nezina vācu valodu pietiekamā līmenī) Bavārijas arodskolās. Lai papildinātu mācību sesijas, Bavārijas federālās zemes Tieslietu ministrija (*Staatsministerium der Justiz) publicē izglītojošus materiālus, kuros ir arī aptvertas hartā noteiktās vērtības.
http://www.km.bayern.de/ministerium/meldung/6078/rechtsbildungsunterricht-vermittelt-rechtsordnung-in-deutschland.html
Hanzas brīvpilsēta Brēmene
Pēdējos gados Europapunkt Bremen (*EPB*) (http://www.europapunktbremen.de) — pilsētas ES informācijas centrs — ir organizējis vairākus pasākumus saistībā ar ES Pamattiesību hartu. Harta un ar to saistītie temati ir neatņemama sastāvdaļa *EPB* veiktajā grupu informatīvajā darbā, kas veikts dažādām mērķgrupām (skolēniem, studentiem un pieaugušajiem).
*2017. un 2019. gadā Brēmenes Eiropas departaments sadarbībā ar Eiropas Komisiju organizēja divus nozīmīgus jauniešu pasākumus "*BarCamps" veidā ar nosaukumu "Tavs jautājums Eiropai". Šajos pilnas dienas pasākumos intensīvi tika aplūkotas ES pamattiesības.
Tādu ar hartu saistīto instrumentu izmantošana un popularizēšana, ko izstrādājušas citas ES valstis vai citas ieinteresētās personas ES
Eiropas līmenī ***Eiropas tiesību akadēmija*** *(http://www.era.int/) piedāvā apmācību tiesnešiem un citām tiesu sistēmai piederīgām personām.*
Eiropas tiesību akadēmijas regulārajā pasākumā "Eiropas Savienības Pamattiesību hartas piemērošana" dalībniekiem tiek sniegtas zināšanas par Eiropas Savienības Pamattiesību hartas darbības jomu un interpretāciju, kā arī par tās praktisko īstenošanu valstu tiesību sistēmās, jo īpaši saistībā ar tiesībām uz taisnīgu tiesu.
Daudzi valsts un federālo zemju tiesneši piedalās apmācības un apmaiņas programmās, ko piedāvā ***Eiropas Tiesiskās apmācības tīkls*** *(http://www.ejtn.eu/.)* .
Vācijas NVO tīkls cilvēku tirdzniecības apkarošanai *(*Bundesweite Koordinierungskreis gegen Menschenhandel e.V. — KOK) (http://www.kok-gegen-menschenhandel.de/) savā tīmekļa vietnē, dažādos biļetenos un judikatūras datubāzē regulāri iepazīstina ar valstu, Eiropas un starptautisko tiesību aktu un judikatūras norisēm un analizē tās. Šajā analīzē regulāri tiek ņemta vērā un piemērota harta un EST judikatūra, kas saistīta ar hartu. *KOK* sniegtā informācija ir paredzēta juristiem un padomniekiem, kuri saskaras ar cilvēktirdzniecības upuriem, un ieinteresētajiem sabiedrības pārstāvjiem.
Sadarbība ar ieinteresētajām personām nolūkā veicināt ES Pamattiesību hartas izmantošanu un izpratni par to
Piemēri par tiesību aizstāvju un valsts iestāžu sadarbību, kas sekmē labāku izpratni par hartu un tās izmantošanu

Vācijas Cilvēktiesību institūts (*Deutsches Institut für Menschenrechte*) *(https://www.institut-fuer-menschenrechte.de/) konsultē politiskos dalībniekus un iestādes cilvēktiesību izglītības jomā un ir apņēmies turpināt iekļaut cilvēktiesību izglītību skolas tiesību aktos, mācību programmā un izglītības un mācību plānos. Tas ietver arī hartu.*

Vācijas Arodbiedrību konfederācijas *(*Deutscher Gewerkschaftsbund), ko finansē **Federālā darba un sociālo lietu ministrija*** (*Bundesministerium für Arbeit und Soziales*), projektā "Godīga mobilitāte" (https://www.faire-mobilitaet.de/) informē un konsultē sezonas strādniekus un citus no citām ES dalībvalstīm migrējošos darba ņēmējus par darba un sociālo tiesību jautājumiem. Tagad vienpadsmit konsultāciju centros strādā padomnieki, kas līdz ar vācu valodu pārvalda vismaz vienu Austrumeiropas valodu. Šā projekta turpināšana tika noteikta Likumā, ar ko īsteno Darba ņēmēju norīkošanas direktīvu, kurš stājās spēkā 2020. gada 30. jūlijā. Kopš 2021. gada 1. janvāra projekts "Godīga mobilitāte" tiek īstenots, pamatojoties uz likumā noteiktajām tiesībām, un ir ievērojami paplašināts. Tas arī atbalstīs hartas IV sadaļā "Solidaritāte" noteikto pamattiesību praktisko piemērošanu.

Bādenes-Virtembergas Tieslietu un Eiropas lietu ministrija *organizē regulārus pasākumus ar tādiem ES dalībniekiem kā **Eiropas Savienība** (http://www.europa-union.de), **Eiropas Kustība** (http://www.netzwerk-ebd.de), **"Europe Direct"** (http://www.ec.europa.eu/germany/services/contact-points_de) un **IB** (Internationaler Bund) (http://www.internationaler-bund.de).*

Piemēri par valsts iestāžu un akadēmisko aprindu sadarbību, kas sekmē labāku izpratni par hartu un tās izmantošanu

Vācija 2020. gada otrajā pusē, kad tā bija Eiropas Savienības Padomes prezidentvalsts, aizstāvēja zinātnes un pētniecības brīvības aizsardzību starptautiskā sadarbībā. Pastāvīgā apņemšanās ievērot zinātnes brīvības pamattiesības (hartas 13. pants) tika nostiprināta ministru paziņojumā, kas pieņemts 2020. gada 19. novembra Eiropas augstākās izglītības telpas konferencē, un 2020. gada 20. oktobra Bonnas deklarācijā par zinātniskās pētniecības brīvību. Bonnas deklarāciju (http://(www.bmbf.de/files/Bonner_Erklaerung_DEU.pdf) *ir parakstījušas gandrīz visas ES dalībvalstis, Eiropas Komisija un citas partnervalstis ārpus Savienības.*

Ar deklarāciju nostiprina Eiropas Pētniecības telpas kopīgās vērtības. Parakstītājas valdības atzinīgi vērtē pētniecības brīvības stāvokļa nepārtraukto uzraudzību savās valstīs un "stingri nosoda visus zinātniskās pētniecības brīvības pārkāpumus un stingri iebildīs pret tiem".

*Zinātnes brīvības alianse (*Allianz der Wissenschaftsfreiheit) (http://www.wissenschaftsfreiheit.de/ueber-uns/), kurā apvienojušās Vācijas svarīgākās zinātnes un pētniecības organizācijas, ir apņēmusies nodrošināt pētniecības brīvību visā pasaulē un atbalsta Bonnas deklarāciju.

Piemēri par nevalstiskā sektora iniciatīvām, kas valstī sekmē hartas izmantošanu un izpratni par to

Vācijas Cilvēktiesību institūts *(*Deutsches Institut für Menschenrechte) (https://www.institut-fuer-menschenrechte.de/) sadarbojas ar valsts un starptautiskām asociācijām un sadarbības forumiem cilvēktiesību izglītības jomā. To vidū ir Cilvēktiesību forums (*Forum Menschenrechte*), atsevišķas nevalstiskās organizācijas, universitātes un citas valsts cilvēktiesību iestādes.

Mākslas projektā "Sleja" *("*Krrekturfahneofn") (http://www.korrekturfahnen.mozello.eu/), divi mākslinieki — Silvija Vinklere [*Sylvia Winkler*] un Stefans Koperls [*Stephan Köperl*] — aicināja iedzīvotājus apspriest dažādus hartas pantus un uzlabot tos ar savu formulējumu. Šajā nolūkā preambula un 54 panti tika uzdrukāti uz vairākiem lieliem reklāmkarogiem un vairākas dienas izstādīti Štutgartē un Štendalā. Ar mākslas kampaņas rezultātiem iepazīstināja konferencē, kas notika Briselē 2019. gada novembrī — hartas spēkā stāšanās 10. gadadienā.

*Turklāt vairākas atzītas izglītības iestādes pilsoniskās izglītības jomā savā darbā pievēršas hartas saturam, to vidū arī Federālā pilsoniskās izglītības aģentūra (*Bundeszentrale für politische Bildung) (http://www.bpb.de/).

Lapa atjaunināta: 24/02/2022

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.